

Briefkaart van Ella de Beer uit Kamp Westerbork

In deze envelop werden de kaarten in de jaren 70 aangeleverd bij het Regionaal Archief Nijmegen

Briefkaart van Ella de Beer, geschreven op 11 juli 1943, poststempel op 15 juli 1943, aan Roosje Robbers en familie Van Breukelen, Van Welderensstraat 108, vanuit Kamp Westerbork, Barak 62, Hooghalen. De briefkaart bevindt zich nu in dossier RAN 579_708.

Ella de Beer (11 april 1905, Borne) verblijft met haar man Isidoor Beem, op de kaart les genoemd, en met hun kinderen Hans en Miriam in het Durchgangslager Westerbork. Eerder was zij kinderverpleegster, maar ook eigenaresse van een manufacturenzaak. Tot begin april 1943 had het gezin nog een Sperre. Zoon Hans Beem ging naar de Joodse School op de Smetiusstraat.¹ Zij komen op 8 of 9 april 1943 vanuit Nijmegen aan in Kamp Vught en op 6 juni 1943 (Hans, Miriam en Ella) en 7 juni 1943 (Isidoor) worden zij van Vught overgebracht naar kamp Westerbork. Op deze beide dagen werden alle kinderen overgebracht van Kamp Vught

¹ Over de Joodse School en over de Sperrren staan artikelen op deze site.

naar Kamp Westerbork; dit waren de zogenoemde 'kindertransporten' vanuit Vught. Zij verbleven er in Barak 62, althans van Isidoor en Miriam weten we dat zeker. De barak ligt in het nieuwere, onder Duitse leiding in 1942 gebouwde gedeelte. Op 7 september 1943, een kleine twee maanden na het versturen van deze kaart, wordt het hele gezin gedeporteerd naar Auschwitz. Ella en de kinderen worden onmiddellijk vergast, Isidoor wordt geselecteerd voor werk in Birkenau maar wordt later vermoord.

Zoals Ella schrijft waren er maar weinig mogelijkheden om vanuit Kamp Westerbork kaarten of brieven te sturen. De post werd bovendien vaak gecensureerd, zoals waarschijnlijk ook in dit geval. Er zijn enkele regels weggestreept. Mogelijk beduidt het teken naast de naam van de geadresseerden dat de kaart overigens goedgekeurd is.

De vriendinnen aan wie de kaart is verstuurd zijn Maria van Breukelen (19 januari 1907, Soest), haar zus Gerharda van Breukelen (24 augustus 1912, Soest) en Roosje Robbers, blijkens de aanhef vooral aan deze laatste twee. Maria en Gerharda zijn opgegroeid op de Koninginnelaan 91 in Soest. Maria gaat in 1934 in Nijmegen op de Van Welderenstraat 108 wonen en Gerharda trekt in april 1941 bij haar in. Samen hebben ze daar een winkel, De Papaver. Ze verkopen wol, handschoenen, kousen, enz.

72 DE PAPAVER
Wol, Handschoenen, Kousen, enz.
v. Welderenstraat 108.

Foto links: de winkel (De Gelderlander, 19 juli 1939). Foto rechts: Maria van Breukelen in 1938 (RAN, Beeldbank)

Maria trouwt in maart 1942 met elektro-installateur Willem Groos en gaat dan op de Heijendaalseweg wonen. Gerharda blijft voorlopig boven de winkel wonen. Bij Roosje Robbers gaat het om Anna Catharina Robbers uit 1898, zij is schooltandartsassistente. Zij woonde ook op dit adres. Wij hebben geen verdere informatie over haar.

Westerboske 11.7.93

Mijn lieve Gerda en Pio. Omdat ik
 niet zoveel haarten schijnen mag (2 per
 persoon in de 2 weken) schrijf ik open jullie
 samen. Wat was ik gelukkig met jullie her-
 melijke brieven. G.H. schon schijnt te schrijven haast
 niet verder lezen, zo gelukkig was ik dat ik
 post van jullie had. G.H. d'Onk. jullie d'uisend
 maal roep alles was jullie wroons doen en
 dat jullie met groote liefde doen, dat zie
 ik aan de papjes. 't Is voor ons zo'n grote
 troost, dat jullie zo goed wroons zijn. Die
 pannetjes en bekketjes kunnen bij goed van
 pas. G.H. ben er licht trots op. Danila-
 mon is voor de kinderen zo goed. Dank
 te vermits van. G.H. hoop of dat jullie
 bidden helpt, ik weet 't echt te worden.
 Hebben jullie die sokken gestuurd? Tegen
 hon. Gerda ik heb so oefftrelend geyen
 een paar hoosen, smogen geest of d'elge-
 slopte zijn, ik heb ze so beg nodig. Ze
 heb je wilt ook maar een fijn v'ndok hem
 ja? Bij voortant dank. Alle papjes
 hebben vrasteligaan erden die blyde
 van ons vieren. G.H. moet v'ndok Gerda of de
 binnerhand hebben, dan we v'ndok precies
 van me 't is, hi?

G.H. roepi ons v'ndok
 te zijn. Och schallen ik heb so'n heimwee,
 February Pio en Wion vooral van ons hore.
 Donderdag voren wy al 3 maenden van hore.
 Ik hoop dat Freddy niet weg moet. Schrijf je
 spoedig een mitv'ndok brief ja? Toen ik van
 by w'ndok van v'ndok v'ndok v'ndok de brief van
 Pio en Gerda op v'ndok bed (3 hore) G.H. was so
 v'ndok v'ndok ma. Jullie v'ndok 2 echte schallen
 Bidden jullie verder wroons, ja? G.H. v'ndok
 hon je v'ndok v'ndok v'ndok v'ndok v'ndok
 de hore by ons hore. G.H. v'ndok v'ndok
 v'ndok v'ndok v'ndok, hi? Lang v'ndok v'ndok

BRIEFKAART

Familie

J. v. Bruchken en
Gooze Raabes.

v. Heldenstr. 108

Nijmegen.

Ik heus niet erg over te spreken.
 Die zijn ons erg te geveraden. De
 zijn mij int, dus niet hier. De
 beestheit hard en ik ooh, maar
 dat doen mij graag. Hans is over
 beter en Nieuw (Hans) door 't
 leven Goddank maar. Hij zijn de
 gelukkig. dat mijn een samen zijn. Ooh
 Uen schatten ik verlang zo naar alle
 hem, ik wil maar niet denken. Schryven
 jellie van? Duzend maal dank u
 om de pakjes. Deo is net maar
 't werk begaane, bij laat denken
 en gevelen, hoer. Groot rouw
 Ple en Tim van m.s. Kus Pie van
 mij. In gedachten ben ik veel bij
 jellie. Ben stikhs een voo jellie
 jellie liefhebberde Ellas

Ellas P. v. Bruchken
v. Heldenstr. 108
Nijmegen

11.4.05
v. Heldenstr. 62
Nijmegen

Westerbork 11 juli 1943. Mijn lieve Gerda en Ro.² Omdat ik niet zoveel kaarten schrijven mag (2 per persoon in de 2 weken) schrijf ik aan jullie samen. Wat was ik gelukkig met jullie hartelijke brieven. Ik kon van 't huilen haast niet verder lezen, zó gelukkig was ik dat ik post van jullie had. Ik dank jullie duizend maal voor alles wat jullie voor ons doen en dat jullie 't met grote liefde doen, dat zie ik aan de pakjes. 't Is voor ons zo'n grote troost, dat jullie zo goed voor ons zijn. Die pannetjes en bekertjes kwamen zó goed van pas. Ik ben er echt trots op. Davitamon is voor de kinderen zo goed. Dank er veelmaals voor. Ik hoop zo, dat jullie bidden helpt, ik weet 't echt te waarderen. Hebben jullie die sokken gestuurd? Fijn hoor. Gerda, ik heb zo ontzettend graag een paar kousen, 't mogen gerust oude gestopte zijn, ik heb ze zo erg nodig. Zeg 't als je wilt ook maar aan mijn andere kennissen, ja? Bij voorbaat dank. Alle pakjes komen prachtig aan en dan die blijdschap van ons vieren. Je moet eens Gerda op de binnenkant zetten, dan weet ik precies van wie 't is, hè? ... [onleesbaar; censuur?] te mooi om waar te zijn. Och schatten, ik heb zo'n heimwee. Feliciteer Rie en Wim vooral van ons hoor. Donderdag waren wij al 3 maanden van huis. Ik hoop dat Freddy³ niet weg moet. Schrijf je spoedig een uitvoerige brief, ja? Toen ik van de week van 't werk kwam lag de brief van Ro en Gerda op mijn bed (3 hoog). Ik was zo gelukkig ermee. Jullie zijn 2 echte schatten. Bidden jullie verder voor ons, ja? Roosje, kon je maar weer Zondagmorgen naar de kerk bij ons komen. Hé, wat was dat toch steeds gezellig, hé. Langstadt⁴ ben ik heus niet erg over te spreken. Die zijn ons erg tegengevallen. Ze zijn nog in V., dus niet hier. Ies⁵ werkt heel hard en ik ook, maar dat doen wij graag. Hans is weer beter en Miriam danst door 't leven. Goddank maar. We zijn zo gelukkig, dat wij weer samen zijn. Och lieve schatten, ik verlang zo naar alles terug, ik wil maar niet denken. Schrijven jullie weer? Duizend maal dank nog voor de pakjes. Ies is net naar 't werk gegaan hij laat danken en groeten, hoor. Groet vooral Rie en Wim⁶ van ons. Kus Rie van mij, in gedachten ben ik veel bij jullie, een dikke zoen voor jullie jullie liefhebbende Ella.

² Het moet hier gaan om Gerharda van Breukelen en Anna (Roosje) Robbers, zie ook Woningkaart hieronder.

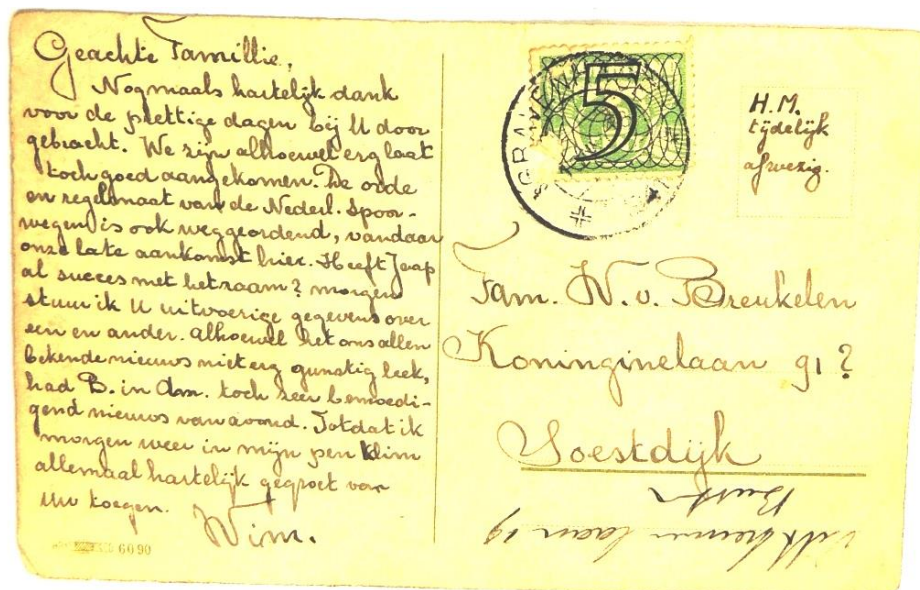
³ Niet uit te sluiten is dat hier Frederic van den Bergh wordt bedoeld.

⁴ Hilda Wertheim, haar man Fritz Langstadt en hun zoon Robby kwamen eveneens op 9 april 1943 in Vught aan, zoals ook de vader van Fritz, Carl. Carl en Robby worden via Westerbork naar het 'oosten' vervoerd en daar vermoord. Hilda en Fritz worden direct vanuit Vught gedeporteerd en overleven de extreemrechtse gruwelen.

⁵ Met Ies duidt Ella haar man Isidoor aan. Hans, vier dagen eerder, op 7 juli twaalf geworden, en Miriam (7) zijn hun kinderen.

⁶ Het is aannemelijk dat hier Maria van Breukelen en Willem Groos bedoeld worden. Zie toelichting hierboven.

Terzijde nog: In hetzelfde dossier bevindt zich ook onderstaande briefkaart, die we hier voor de volledigheid opnemen. De briefkaart is gericht aan de familie Van Breukelen op het adres waar eerder ook de zussen Gerharda en Maria woonden, namelijk Koninginnelaan 91, Soest. Wim, die de briefkaart verstuurt, schrijft per abuis Soestdijk. We weten nu niet wie deze Wim is, wellicht is het de genoemde Willem Groos met wie Gerharda later zal trouwen.

Aan: Fam. W. v. Breukelen, Koninginnelaan 91? Soestdijk

Geachte Familie, Nogmaals hartelijk dank voor de prettige dagen bij U doorgebracht. We zijn alhoewel erg laat toch goed aangekomen. De orde en regelmaat van de Nederl. Spoorwegen is ook weggeordend, vandaar onze late aankomst hier. Heeft Jaap al succes met het raam? Morgen stuur ik U uitvoerige gegevens over een en ander. Alhoewel het ons allen bekende nieuws niet erg gunstig leek, had B. in Am. toch zeer bemoedigend nieuws vanavond. Totdat ik morgen weer in mijn pen klim allemaal hartelijk gegroet van uw toegen. Wim.

(Onder het adres: [??] wilt Heuvellaan 19/ Heuvellaan Bussum?). Maar de familie woont in Soest. Poststempel 's Gravenhage 1941 (?) [H.M. tijdelijk afwezig]

Toevoeging (niet uit dit dossier): Woningkaart Van Welderenstraat 108

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20																			
van WELDERENSTRAAT																		No. 108. X	
15. NAAM EN VOORNAMEN VAN HET GEZINSHOOFD.															AANTEEKENINGEN.*				
															M.		V.		
Schooners A. J. M.																	l. w.		
- Clement Ch. J.															+		+		
Breukelen van Bernard W.															Gezin		winkelbed.		
Breukelen van Maria Gerarda																	+		
*Breukelen van Gerhards Anna															24-8-12.		1		
*Breukelen van Maria G.															19-1-07.		1 winkelster		
Robbers Anna Catharina V.															1898		1 assistente schooltandarts		

Bernard van Breukelen (winkelbediende) (gezin), Maria van Breukelen, Gerharda van Breukelen (24 augustus 1912, Soest), Maria van Breukelen, 19 januari 1907, Anna Catharina Robbers, 1898, assistente schooltandarts.